

18 Σεπτεμβρίου, 1992

[ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

GEVO LTD,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 670/91).

-
- Προσφορές — Αρχή της ίσης μεταχείρισης των προσφοροδότων —
Παράλειψη προσφοροδότη να υποβάλει στοιχεία ουσιώδη για την
αξιολόγηση της προσφοράς του και υποβολή των στοιχείων εκ των
υστέρων — Ακυρότητα της προσφοράς λόγω παραβίασης της
χρηστής διοίκησης και της ίσης μεταχείρισης των προσφοροδοτών. 5
- Προσφορές — Διακήρυξη προσφορών — Πράξη κανονιστικού
περιεχομένου — Δεσμευτικότητα, συνέπειες.
- Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Έννομο 10
συμφέρον — Έλλειψη — Προσφοροδότης που υπέβαλε άκυρη
προσφορά στερείται εννόμου συμφέροντος να αμφισβητήσει την
κατακύρωση σε άλλο πρόσωπο.
- Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Λόγοι 15
ακυρώσεως — Έλλειψη αιτιολογίας — Αποτελεί παράβαση
ουσιώδους τύπου.
- Διοικητική Πράξη — Αιτιολογία — Ορισμός, χαρακτηριστικά —
Αιτιολογία ελεγχόμενης πράξης διακριτικής εξουσίας — 20
Σαφήνεια, λακωνικότητα, κρίση αοριστίας — Διαπίστωση εντελώς
αναιτιολόγητης πράξης στην συγκεκριμένη περίπτωση.
- Οι αιτητές προσέβαλαν με την προσφυγή την κατακύρωση
προσφοράς του Τμήματος Δημοσίων Έργων στο ενδιαφερόμενο 25
μέρος αντί σ' αυτούς. Κρίσιμο στα πλαίσια της διαδικασίας απέβη

το γεγονός ότι οι αιτητές είχαν υποβάλει και διαζευκτική προσφορά.

5 Το Ανώτατο Δικαστήριο, ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση, αποφάσισε ότι:

1. Υπήρχε ρητή αναφορά στην υποχρέωση του προσφοροδότη να επισυνάψει μαζί με την προσφορά του λεπτομερή κατασκευαστικά σχέδια, στην περίπτωση που θα υπέβαλε προσφορά με διαζευκτικά σχέδια.

10 Οι αιτητές δεν υπέβαλαν κατασκευαστικά σχέδια και στατικούς υπολογισμούς. Σύμφωνα με την έκθεση του Τμήματος Δημοσίων Έργων, τα πιο πάνω ήταν απαραίτητα για να μπορεί να γίνει έλεγχος του στατικού μέρους της νέας κατασκευής στο στάδιο της αξιολόγησης της προσφοράς. Έγιναν οι υπενθυμίσεις από το Τμήμα Δημοσίων Έργων στους αιτητές. Οι αιτητές ζήτησαν χρόνο μέχρι τις 3 Μαΐου, 1991, για να μπορέσουν να επικοινωνήσουν με το εργοστάσιο, το οποίο είχε διακοπές.

15 Η παράλειψη προσφοροδότη να υποβάλει τα στοιχεία, τα οποία είναι ουσιώδη για την αξιολόγηση της προσφοράς του, και η υποβολή τέτοιων στοιχείων εκ των υστέρων είναι αντίθετη με την αρχή της χρηστής διοίκησης και ίσης μεταχείρισης των προσφοροδοτών και επιφέρει την ακυρότητα της προσφοράς.

20 2. Η διακήρυξη προσφορών αποτελεί πράξη κανονιστικού περιεχομένου και η παράβαση των όρων της συνεπάγεται ακυρότητα - (βλ. Σ.τ.Ε. Υπόθεση 531/49).

35 Η διακήρυξη της δημοπρασίας συνιστά το νομικό πλαίσιο της και δεσμεύει τόσο τη διοίκηση, όσο και τους διαγωνιζομένους. Η παράβαση ουσιωδών διατάξεών της, που αποβλέπουν στην ουσιώδη εξυπηρέτηση του σκοπού που επιδιώκεται με τη δημοπρασία, οδηγεί στην ακυρότητα του αποτελέσματος της δημοπρασίας - (βλ. Σ.τ. Ε. Υπόθεση 668/74).

40 3. Από όλα τα ενώπιον του Δικαστηρίου στοιχεία, η κύρια προσφορά των αιτητών δεν ήταν σύμφωνη με τις προδιαγραφές, τις οδηγίες και τους όρους της Διακήρυξης της Προσφοράς. Η παράβαση είναι ουσιώδης και, ως εκ τούτου, η προσφορά δεν ήταν έγκυρη. Ο προσφοροδότης

45

στερείται εννόμου συμφέροντος να αμφισβητήσει την κατακύρωση της προσφοράς σε άλλο πρόσωπο.

4. Η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους κρίθηκε από το Τμήμα Δημοσίων Έργων σύμφωνη με τα σχέδια και τους όρους της προσφοράς. 5

Η υπόθεση *Christodoulou* δεν έχει εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση. Το Τμήμα Δημοσίων Έργων απλώς έκαμε ορισμένες υποδείξεις για την καλύτερη εκτέλεση του έργου, επειδή δεν είχε εφαρμοστεί στην Κύπρο παρόμοιου τύπου θολωτή κατασκευή. Αυτό δεν αποτελεί ούτε απόδειξη, ούτε καν ένδειξη ότι η προσφορά του ενδιαφερομένου μέρους δεν ήταν σύμφωνη με τους όρους και τις προδιαγραφές. 10 15

Την έκθεση - εισήγηση του Τμήματος Δημοσίων Έργων υιοθέτησε, όπως φαίνεται στη λακωνική απόφασή του, το Συμβούλιο Προσφορών, το οποίο είναι το μόνο αρμόδιο σώμα, σύμφωνα με τον Κανονισμό 15 των Κανονισμών Αποθηκών, που προβλέπει ότι για όλες τις προσφορές του δημοσίου αρμόδιος φορέας είναι το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών. 20

5. Η διαζευκτική προσφορά των αιτητών ήταν £133.726,- χαμηλότερη από την προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους, που κατακυρώθηκε. Καμιά αιτιολογία δεν δίδεται γιατί η διαζευκτική προσφορά ήταν εκτός προδιαγραφών. Ούτε στο Διοικητικό Φάκελο, που παρουσιάστηκε ενώπιον του Δικαστηρίου, ούτε στην αγόρευση του δικηγόρου των καθ' ων η αίτηση υπάρχει οποιαδήποτε υπόδειξη, ένδειξη ή ισχυρισμός για παραβίαση οποιουδήποτε όρου των προδιαγραφών. Το μόνο συμπέρασμα από όλα τα ενώπιον του Δικαστηρίου στοιχεία είναι ότι η προσφορά αυτή κρίθηκε εκτός προδιαγραφών, γιατί το ποσό της προσφοράς ήταν £260.000,-. Το χαμηλό ποσό δεν θέτει την προσφορά εκτός των όρων των προδιαγραφών. Δεν αναφέρεται σε οποιοδήποτε μέρος ή σε οποιοδήποτε έγγραφο χαμηλότερο ή ανώτατο ποσό για τις προσφορές. Η διαζευκτική προσφορά δεν εξετάστηκε στην ουσία, ούτε από το Τμήμα Δημοσίων Έργων, ούτε από το Συμβούλιο Προσφορών. Με βάση όλα τα πιο πάνω, οι αιτητές δεν έχουν έννομο συμφέρον για την κύρια προσφορά τους, έχουν όμως έννομο συμφέρον για τη διαζευκτική προσφορά τους. 25 30 35 40

6. Είναι φανερόν ότι, εκτός από το ποσό, καμιά έρευνα δεν έγινε για τη διαζευκτική προσφορά.

5 Έλλειψη αιτιολογίας αποτελεί παράβαση ουσιώδους τύπου. Η αιτιολογία μιας διοικητικής πράξης αποτελεί την έκθεση των πραγματικών και νομικών λόγων που οδήγησαν τη διοίκηση στην απόφασή της, καθώς και παράθεση των κριτηρίων με βάση τα οποία άσκησε η διοίκηση τη διακριτική της ευχέρεια. Η αιτιολογία μπορεί να συμπληρώνεται από τα στοιχεία του φακέλου. Δεν είναι αναγκαίο να είναι μακροσκελής. Μπορεί να είναι και λακωνική, ανάλογα με την περίπτωση. Η αιτιολογία συνδέεται άμεσα με τη νομική έκδοση και νομιμότητα της διοικητικής πράξης.

15 Η αιτιολογία της ελεγχόμενης πράξης διακριτικής εξουσίας πρέπει να είναι διατυπωμένη με σαφήνεια. Είναι σαφές, εφόσον αναφέρονται συγκεκριμένα τα στοιχεία στα οποία η διοίκηση στήριξε την ουσιαστική κρίση της, ειδικά για την κρινόμενη περίπτωση, σε τρόπο ώστε να είναι εφικτός ο δικαστικός έλεγχος. Η σαφήνεια αυτή δεν είναι συνάρτηση της λεπτομέρειας, αρκεί η αιτιολογία να είναι σαφής, έστω και περιληπτική, εφόσον τα επί μέρους στοιχεία υπάρχουν αναλυτικά στο φάκελο. Αιτιολογία που διατυπώνεται κατά γενικό και αόριστο τρόπο, ώστε να μην προκύπτει με ποιά στοιχεία μορφώθηκε η κρίση ή πρόκριση της διοίκησης, είναι αόριστη, γιατί ο Δικαστής δεν έχει στη διάθεσή του συγκεκριμένα στοιχεία επιδεκτικά δικανικής εκτίμησης και άσκησης του δικαστικού ελέγχου. Η αοριστία όμως καλύπτεται από τα στοιχεία του φακέλου όταν τα στοιχεία αυτά συμπληρώνουν την αοριστία, στην περίπτωση που το σφάλμα περιορίζεται στη διατύπωση της αιτιολογίας.

30 Η απόφαση αναφορικά με τη διαζευκτική προσφορά των αιτητών είναι εντελώς ανατιολόγητη.

35

Η επίδικη απόφαση ακυρώνεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες Υποθέσεις:

40 *Medcon Construction and Others v. Republic (1968) 3 C.L.R. 535.*

Ατλάντικ Ινισούαρανς Λτδ v. Συμβουλίου Εμπορίας Κυπριακών Πατατών και Άλλων (1990) 3 Α.Α.Δ. 173.

45 *Αιμίλιος Έλληνας & Σία Λτδ v. Υπουργείου Οικονομικών και*

Άλλου (1990) 3 Α.Α.Δ. 181.

Λουκής Π. Λουκαΐδης Λτδ v. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 862.

Caramondani Bros Ltd v. Δημοκρατίας (1991) 4(E) Α.Α.Δ. 4003.

5

Κ.Π. Ιωάννου Λτδ. v. Δημοκρατίας (1991) 4(B) Α.Α.Δ. 1703.

Christodoulou and Others v. Cyprus Telecommunications Authority (1973) 3 C.L.R. 695.

10

Pancyprian Federation of Labour (PEO) v. Board of Cinematograph Films Censors and Another (1965) 3 C.L.R. 27.

Nicolaidis v. Municipality of Latsia (1987) 3 C.L.R. 1496.

15

Δημοκρατία και Άλλος v. Φιλιππίδη (1989) 3(B) Α.Α.Δ. 292.

Ορφανίδης και Άλλος v. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 2207.

20

Κλεάνθους v. Δημοκρατίας (Αρ.1) (1990) 3 Α.Α.Δ. 2686.

Προσφυγή.

Προσφυγή που προσβάλλει την απόφαση των καθ' ων η αίτηση με την οποία οι καθ' ων η αίτηση δεν αποδέχτηκαν την προσφορά της Αιτήτριας για την κατασκευή φωταγωγών στο Διεθνές Αεροδρόμιο Λάρνακας και/ή αποδέχτηκαν την προσφορά της GALLO ENGINEERING CONSTRUCTIONS LTD, αντί την προσφορά της αιτήτριας.

25

30

Α. Ταλιαδώρος για Κ. Χρυσόστομίδη, για τον αιτητή.

Λ. Δημητριάδου (δνίς), Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους καθ' ων η αίτηση.

35

Cur. adv. vult.

ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ.: Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Οι αιτητές με την παρούσα προσφυγή ζητούν την πιο κάτω θεραπεία:-

40

"Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η πράξη και/ή

5 απόφαση των Καθ' ων η Αίτηση, η οποία κοινοποιήθηκε στην Αιτήτρια με την επιστολή των Καθ' ων η Αίτηση ημερ. 14.5.1991 και με την οποία οι Καθ' ων η Αίτηση δεν αποδέχτηκαν την προσφορά της Αιτήτριας για την κατασκευή φωταγωγών στο Διεθνές Αεροδρόμιο Λάρνακας και/ή αποδέχτηκαν την προσφορά της GALLOP ENGINEERING CONSTRUCTION LTD, αντί την προσφορά της Αιτήτριας, είναι άκυρη και στερείται οποιουδήποτε αποτελέσματος."

15 Στις 8 Μαρτίου, 1991, το Τμήμα Δημοσίων Έργων ζήτησε προσφορές για την υπεργολαβία της κατασκευής φωταγωγών από αλουμίνιο για τις επεκτάσεις του κτιρίου επιβατών Γ' Φάσης του Αεροδρομίου Λάρνακας - (βλ. Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας Αρ. 2580, ημερομηνίας 8 Μαρτίου, 1991, Αριθμός Γνωστοποίησης 909, σελ. 306).

20 Στις 29 Μαρτίου, 1991, τέσσερις προσφοροδότες υπέβαλαν προσφορές, μεταξύ των οποίων οι αιτητές και η Gallop Engineering Constructions Ltd., (ενδιαφερόμενο μέρος). Οι δύο αυτοί προσφοροδότες υπέβαλαν και διαζευκτικές προσφορές.

25 Οι προσφορές στάληκαν στο Τμήμα Δημοσίων Έργων για αξιολόγηση και υποβολή εισηγήσεων.

30 Στις 30 Απριλίου, 1991, το Τμήμα Δημοσίων Έργων υπέβαλε στον Πρόεδρο του Κεντρικού Συμβουλίου Προσφορών την αξιολόγηση - εισήγησή του, με Αρ. Φακ. 129/74/B.

35 Στις 10 Μαΐου, 1991, το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών εξέτασε το θέμα των προσφορών και η απόφασή του, όπως καταγράφηκε, έχει:-

40 "Τ 289/56/238/14 Κατασκευή των φωταγωγών στις επεκτάσεις του κτιρίου επιβατών στο Αεροδρόμιο Λάρνακας

Κατακυρώνεται σύμφωνα με τις

εισηγήσεις του Τμήματος Δημοσίων Έργων αρ. φακ. 129/74/B ημερ. 30.4.91."

Με την υιοθέτηση της εισήγησης του Τμήματος Δημοσίων Έργων, η προσφορά κατακυρώθηκε στο ενδιαφερόμενο μέρος - δεύτερο χαμηλότερο προσφοροδότη. 5

Στις 13 Μαΐου, 1991, το Συμβούλιο Προσφορών γνωστοποίησε την απόφασή του στο Διευθυντή Τμήματος Δημοσίων Έργων. 10

Ο δικηγόρος των αιτητών, με επιστολή ημερομηνίας 14 Μαΐου, 1991, ζήτησε πληροφορίες από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Προσφορών. Σε απάντηση πληροφορήθηκε ότι η προσφορά κατακυρώθηκε στο ενδιαφερόμενο μέρος, η οποία αξιολογήθηκε ως η φθηνότερη μέσα στις προδιαγραφές και όρους της προσφοράς. 15

Οι καθ' ων η αίτηση ήγειραν προδικαστική ένσταση ότι οι αιτητές δεν έχουν έννομο συμφέρον στην έννοια του Άρθρου 146.2 του Συντάγματος, γιατί η προσφορά τους δεν ήταν σύμφωνη με τους όρους των προσφορών και, ως εκ τούτου, ήταν άκυρη. 20

Οι αιτητές αντιπρόβαλαν ότι η προσφορά τους ήταν σύμφωνη με τις προδιαγραφές και τους όρους των προσφορών και ότι δεν είχε γίνει καμιά παρέκκλιση. Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι η κύρια προσφορά των αιτητών είχε υπολογίσει ενισχυμένες διατομές αλουμινίου 60 X 60 X 3 χιλ., αντί των διατομών 150 X 60 X 5 χιλ. που προνοούσαν τα σχέδια προσφοράς. Αυτό δεν συνιστούσε παράβαση των όρων της προσφοράς και, ως εκ τούτου, ούτε ακυρότητά της. Διαζευκτικά, επειδή η προσφορά του ενδιαφερομένου μέρους ήταν εκτός προδιαγραφών, οι αιτητές έχουν έννομο συμφέρον να προσβάλουν την κρινόμενη απόφαση. Περαιτέρω, ισχυρίστηκαν ότι η διαζευκτική προσφορά τους ήταν σύμφωνη με τους όρους και τις προδιαγραφές των προσφορών. 25 30 35 40

Οι καθ' ων η αίτηση εισηγήθηκαν ότι στους όρους της

προσφοράς υπάρχει ρητή αναφορά σε υποχρέωση του προσφοροδότη να επισυνάψει μαζί με την προσφορά λεπτομερή κατασκευαστικά σχέδια, στην περίπτωση που θα υπέβαλλε προσφορά η οποία θα περιλάμβανε 5 διαζευκτικά σχέδια (alternative designs).

Στην έκθεση του Τμήματος Δημοσίων Έργων αναφέρονται τα ακόλουθα:-

10 "Ο προσφοροδότης GEVO LTD με συνοδευτική επιστολή του με αρ. 305/DG/PG ημερομηνίας 29 Μαρτίου, 1991 πρόσφερε συνολική έκπτωση £14,000.- για τους φωταγωγούς και των δύο φάσεων και έτσι το ποσό της προσφοράς του μειώνεται σε £361,000.- 15 (£375,000 - £14,000) και για τη διαζευκτική προσφορά σε £260,000.- (£274,000 - £14,000).

20 Η χαμηλότερη προσφορά της GEVO LTD (διαζευκτική προσφορά) με ποσό £260,000.- είναι εκτός προδιαγραφών και δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή.

Εξετάζοντας την πρώτη προσφορά της GEVO LTD, που είναι η επόμενη χαμηλότερη, διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

25 1. Στην προσφορά του ο προσφοροδότης υπελόγισε ενισχυμένες διατομές αλουμινίου 60X60X3 χιλ. αντί των διατομών 150X60X5 χιλ. που προνοούσαν τα σχέδια της προσφοράς.

30 Σύμφωνα με τους όρους της προσφοράς οι προσφοροδότες μπορούσαν να εισηγηθούν διαφορετικές διατομές αλουμινίου αλλά να υποβάλουν μαζί με την προσφορά τους λεπτομερή κατασκευαστικά σχέδια και 35 στατική μελέτη με όλους τους υπολογισμούς για να μπορεί να γίνει έλεγχος του στατικού μέρους της νέας κατασκευής στο στάδιο της αξιολόγησης των προσφορών.

40 Ο προσφοροδότης δεν υπέβαλε μαζί με την προσφορά του τα πιο πάνω στοιχεία και μετά από προφορική έγκριση του Συμβουλίου Προσφορών του ζητήσαμε να μας τα υποβάλει.

Μετά από συνάντηση που είχαμε μαζί του και συζήτηση του θέματος, ο προσφοροδότης με επιστολή του ημερομηνίας 15 Απριλίου, 1991 μας υπέβαλε διάφορα τεχνικά χαρακτηριστικά των διατομών από αλουμίνιο και των διαφανών φύλλων και μας πληροφορούσε και τα 5
εξής:

- α) Αποδέχεται να χρησιμοποιήσει τα διαφανή φύλλα LEXAN που προνοούσαν τα σχέδια αντί των φύλλων POLYCARBONATE που εισηγείτο στην προσφορά του χωρίς να αυξάνεται το ποσό της προσφοράς του. 10
- β) Μπορεί αν θέλουμε να χρησιμοποιήσει μεγαλύτερες διατομές αλουμινίου 100X60X3.5 χιλ. με αύξηση όμως του ποσού της προσφοράς του κατά £7,000.- και 15
- γ) Λεπτομερή κατασκευαστικά σχέδια και στατικούς υπολογισμούς θα μας υποβάλει μετά την υπογραφή του Συμβολαίου. 20

2. Παρόλον ότι ο προσφοροδότης και πάλι δεν υπέβαλε λεπτομερή κατασκευαστικά σχέδια και στατικούς υπολογισμούς, έγινε βασικός έλεγχος των διατομών αλουμινίου 60X60X3 χιλ. και αποδείχθηκε ότι κάτω από την επίδραση δυνάμεων αέρα με ταχύτητα 150 χιλιόμετρα ανά ώρα, που είναι η μεγαλύτερη ταχύτητα αέρα που καταγράφηκε στο Αεροδρόμιο Λάρνακας, τα υπό αναφορά μέλη θα παρουσιάσουν κάμψη η οποία δεν θα είναι μέσα στα αποδεκτά όρια για το είδος της υπό έλεγχο κατασκευής. 25 30

Η ενίσχυση των μελών του σκελετού που προτάθηκε με χρήση διατομών 100X60X3.5 χιλ. εκτός του ότι ανεβάζει το ποσό της προσφοράς κατά £7,000.- δεν υποβλήθηκε στατική μελέτη με λεπτομερείς υπολογισμούς για να γίνει ο απαιτούμενος έλεγχος. 35

Παρόλες τις υπενθυμίσεις μας τα μόνα επιπρόσθετα στοιχεία που μας υπέβαλε στις 27/4/1991 είναι μέρος των αποτελεσμάτων της στατικής μελέτης που δεν μπορούν να βοηθήσουν στον απαιτούμενο έλεγχο και ζήτησε επίσης 40

αναβολή μέχρι τις 3/5/91 που θα ανοίξει το εργοστάσιο το οποίο βρίσκεται σε διακοπές για να μπορέσει να επικοινωνήσει ξανά μαζί τους.

- 5 3. Από τη μελέτη επίσης των λεπτομερειών/ διατομών αλουμινίου που μας υπέβαλε προκύπτει ότι δεν μπορεί να κατοχυρωθεί με την επιβαλλόμενη αυστηρότητα/σαφήνεια η συναρμολόγηση μιας υδατοστεγούς/αεροστεγούς κατασκευής.

10

- Ενόψει των πιο πάνω και του γεγονότος ότι η προσφορά πρέπει να κατακυρωθεί το ταχύτερο δυνατό λόγω του ότι η εργασία αυτή είναι διορισμένη υπεργολαβία του κυρίως Συμβολαίου του οποίου το 15 χρονοδιάγραμμα προβλέπει την παράδοση του Τμήματος του κτιρίου στο οποίο θα ενσωματωθούν οι φωταγωγοί μέχρι την 17η Ιουνίου, 1991, εισηγούμει να κατακυρωθεί η προσφορά στο δεύτερο χαμηλότερο προσφοροδότη τους GALLOP ENG. CONSTRUCTIONS LTD με το ποσό των 20 £393,726.- για την αποφυγή περαιτέρω καθυστέρησης η οποία μπορεί να οδηγήσει σε απαιτήσεις για αποζημιώσεις από μέρους του κυρίως εργολάβου για καθυστερήσεις στη συμπλήρωση του έργου.

- 25 Η προσφορά για την οποία γίνεται εισήγηση να κατακυρωθεί είναι σύμφωνα με τα σχέδια και τους όρους της προσφοράς."

- 30 Ο δικηγόρος των αιτητών εισηγήθηκε ότι η υποχρέωση των προσφοροδοτών περιοριζόταν στην υποβολή σύντομων παρατηρήσεων ή σχολίων.

- 35 Στις Οδηγίες προς τους Προσφοροδότες (Instructions to Tenderers) - (Παράρτημα Α στην ένσταση) - αναφέρονται:-

- 40 "The tender shall be accompanied by two sets of working drawings fully detailed and a set of structural design (calculations). The whole design is subject to the approval of the architect during the appraisal of tender. After the approval by the Architect the successful tenderer shall provide the client with one set of reproducible negative working drawings.

The tenderers are informed that the structure shall be made of aluminium sections as indicated on drawings and that no other material will be accepted where aluminium sections are specified.

5

The sections and dimensions of the structural member are indicative and, therefore, the tenderers may offer other similar and approved designs."

Στο έγγραφο Tender for Skylights - Information to Tenderers αναφέρονται:-

10

"If the Tenderer includes in his Tender alternative aluminium or steel sections to that shown on the drawing he shall attach to the Tender brief particulars of the sections offered including the name of the manufacturer, and the Tender shall be accompanied by fully detailed technical literature, (brochures, drawings test certificates etc) and small quantities of actual sections may be delivered to the Architects, if requested, during the tender period illustrating the alternative solutions offered by the Tenderer with regard to typical parts of the skylights offered.

15

20

If the Tenderer includes in this tender alternative designs, then the Tender shall be accompanied by two sets of working drawings fully detailed. The design is subject to the approval of the Architect."

25

Από τα πιο πάνω φανερώνεται ότι υπήρχε ρητή αναφορά στην υποχρέωση του προσφοροδότη να επισυνάψει μαζί με την προσφορά του λεπτομερή κατασκευαστικά σχέδια, στην περίπτωση που θα υπέβαλλε προσφορά με διαζευκτικά σχέδια.

30

Οι αιτητές δεν υπέβαλαν κατασκευαστικά σχέδια και στατικούς υπολογισμούς. Σύμφωνα με την έκθεση του Τμήματος Δημοσίων Έργων, τα πιο πάνω ήταν απαραίτητα για να μπορεί να γίνει έλεγχος του στατικού μέρους της νέας κατασκευής στο στάδιο της αξιολόγησης της προσφοράς. Έγιναν οι υπενθυμίσεις από το Τμήμα Δημοσίων Έργων στους αιτητές. Οι αιτητές ζήτησαν χρόνο μέχρι τις 3 Μαΐου, 1991, για να μπορέσουν να επικοινωνήσουν με το εργοστάσιο, το οποίο είχε

35

40

διακοπές. Είναι αξιοσημείωτο ότι οι αιτητές στην επιστολή τους, ημερομηνίας 15 Απριλίου, 1991, δήλωσαν:-

- 5 "Full set of structural calculations, working drawings etc will be presented after signing the contract documents."

10 Η θέση αυτή επαναλήφθηκε στην επιστολή τους ημερομηνίας 29 Απριλίου, 1991 - (Παράρτημα 4 στη γραπτή αγωγή του δικηγόρου τους).

15 Η παράλειψη προσφοροδότη να υποβάλει τα στοιχεία τα οποία είναι ουσιώδη για την αξιολόγηση της προσφοράς του, και η υποβολή τέτοιων στοιχείων εκ των υστέρων είναι αντίθετη με την αρχή της χρηστής
20 διοίκησης και ίσης μεταχείρισης των προσφοροδοτών και επιφέρει την ακυρότητα της προσφοράς - (βλ., μεταξύ άλλων, *Medcon Construction and Others v. Republic (Minister of Finance and Others)* (1968) 3 C.L.R. 535, στη σελ. 545· *Ατλάντικ Ινσιούραρανς Ατδ. v. Συμβουλίου Εμπορίας Κυπριακών Πατατών*, Υποθέσεις Αρ. 468/88 και 472/88, (Απόφαση δόθηκε στις 27 Ιανουαρίου, 1990)).

25 Η διακήρυξη προσφορών αποτελεί πράξη κανονιστικού περιεχομένου και η παράβαση των όρων της συνεπάγεται ακυρότητα - (βλ. Σ.τ.Ε. Υπόθεση 531/49).

30 Η διακήρυξη της δημοπρασίας συνιστά το νομικό πλαίσιο της και δεσμεύει τόσο τη διοίκηση, όσο και τους διαγωνιζομένους. Η παράβαση ουσιωδών διατάξεών της, που αποβλέπουν στην ουσιώδη εξυπηρέτηση του σκοπού που επιδιώκεται με τη δημοπρασία, οδηγεί στην
35 ακυρότητα του αποτελέσματος της δημοπρασίας - (βλ. Σ.τ.Ε. Υπόθεση 668/74· *Αιμίλιος Έλληνας & Σία Ατδ. v. Υπουργείου Οικονομικών και Άλλου*, Υπόθεση Αρ. 64/89, (Απόφαση δόθηκε στις 27 Ιανουαρίου, 1990)· *Λουκής Π. Λουκαΐδης, Λίμιτεδ v. Κυπριακής Δημοκρατίας*, Υπόθεση
40 Αρ. 549/88, (Απόφαση δόθηκε στις 10 Μαρτίου, 1990)).

Από όλα τα ενώπιον του Δικαστηρίου στοιχεία, η

κύρια προσφορά των αιτητών δεν ήταν σύμφωνη με τις προδιαγραφές, τις οδηγίες και τους όρους της Διακήρυξης της Προσφοράς. Η παράβαση είναι ουσιώδης και, ως εκ τούτου, η προσφορά δεν ήταν έγκυρη. Ο προσφοροδότης στερείται εννόμου συμφέροντος να αμφισβητήσει την κατακύρωση της προσφοράς σε άλλο πρόσωπο - (βλ. *Carmondani Bros. Ltd. v. Κυπριακής Δημοκρατίας*, Υπόθεση Αρ. 512/90, (Απόφαση δόθηκε στις 13 Δεκεμβρίου, 1991)· *Ατλάντικ Ινσιούραρανς Λτδ.*, (ανωτέρω)· *Κ. Π. Ιωάννου Λτδ. v. Κυπριακής Δημοκρατίας*, Υπόθεση Αρ. 833/89, (Απόφαση δόθηκε στις 20 Μαΐου, 1991)).

Οι αιτητές παρέθεσαν την υπόθεση *X. Christodoulou and Others v. Cyprus Telecommunications Authority* (1973) 3 C.L.R. 695, για υποστήριξη του ισχυρισμού τους ότι έχουν έννομο συμφέρον, επειδή η προσφορά του ενδιαφερομένου μέρους ήταν εκτός προδιαγραφών, γιατί η προσφορά έγινε αποδεκτή αφού υποβλήθηκαν ορισμένοι όροι και δεσμεύσεις, που αφορούσαν τη λήψη από μέρους του ορισμένων ενεργειών στο μέλλον.

Ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση απάντησε ότι η εισήγηση αυτή δεν είναι ορθή, γιατί δεν επιβλήθηκαν όροι στο ενδιαφερόμενο μέρος, αλλά ορισμένες υποδείξεις στα όσα ήδη περιέχει το συμβόλαιο, αναφορικά με τις υποχρεώσεις του υπεργολάβου, τόσο σε σχέση με τα υλικά που θα χρησιμοποιούνταν, όσον και με τον τρόπο κατασκευής του έργου. Το σχετικό απόσπασμα από την έκθεση του Τμήματος Δημοσίων Έργων έχει:-

"Επειδή παρόμοιου τύπου θολωτή κατασκευή δεν έχει μέχρι σήμερα εφαρμοστεί στην Κύπρο, η κατακύρωση να γίνει υπό την προϋπόθεση ότι ο Εργολάβος σύμφωνα με τους όρους του Συμβολαίου του θα δεσμευτεί να ζητήσει γραπτώς, υποβάλει στους μελετητές για έγκριση και ακολουθήσει/εφαρμόσει πλήρως και πιστά όλες τις υποδείξεις της κατασκευάστριας εταιρείας των υλικών που να διασφαλίζουν την ορθότητα και την ποιότητα των εργασιών καλύπτοντας τον τομέα της επίβλεψης και της κατασκευής:

α) με Συμβούλους Επιβλέποντες και εξειδικευμένους Τεχνικούς και

5 β) με τον αναγκαίο μηχανικό εξοπλισμό που να διασφαλίζει την επιβαλλόμενη ακρίβεια που πρέπει να επιτυγχάνεται κατά το κόψιμο/συναρμολόγηση του σκελετού υδατοστεγών και αεροστεγών κατασκευών."

10 Η προσφορά αυτή κρίθηκε από το Τμήμα Δημοσίων Έργων σύμφωνη με τα σχέδια και τους όρους της προσφοράς.

15 Η υπόθεση *Christodoulou* (ανωτέρω), δεν έχει εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση. Το Τμήμα Δημοσίων Έργων απλώς έκαμε ορισμένες υποδείξεις για την καλύτερη εκτέλεση του έργου, επειδή δεν είχε εφαρμοστεί στην Κύπρο παρόμοιου τύπου θολωτή κατασκευή. Αυτό δεν αποτελεί, ούτε απόδειξη, ούτε καν ένδειξη ότι η
20 προσφορά του ενδιαφερομένου μέρους δεν ήταν σύμφωνη με τους όρους και τις προδιαγραφές.

Την έκθεση - εισήγηση του Τμήματος Δημοσίων Έργων υιοθέτησε, όπως φαίνεται στη λακωνική απόφασή του, το
25 Συμβούλιο Προσφορών, το οποίο είναι το μόνο αρμόδιο σώμα, σύμφωνα με τον Κανονισμό 15 των Κανονισμών Αποθηκών, που προβλέπει ότι για όλες τις προσφορές του δημοσίου αρμόδιος φορέας είναι το Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών.

30 Αναφορά στη διαζευκτική προσφορά των αιτητών γίνεται στην εισήγηση του Τμήματος Δημοσίων Έργων και έχει:-

35 "Η χαμηλότερη προσφορά της GEVO LTD (διαζευκτική προσφορά) με ποσό £260,000.- είναι εκτός προδιαγραφών και δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή."

40 Η διαζευκτική προσφορά των αιτητών είναι £133.726,- χαμηλότερη από την προσφορά του ενδιαφερομένου μέρους, που κατακυρώθηκε. Καμιά αιτιολογία δεν

δίδεται γιατί η διαζευκτική προσφορά είναι εκτός προδιαγραφών. Ούτε στο Διοικητικό Φάκελο, που παρουσιάστηκε ενώπιον του Δικαστηρίου, ούτε στην αγόρευση του δικηγόρου των καθ' ων η αίτηση υπάρχει οποιαδήποτε υπόδειξη, ένδειξη ή ισχυρισμός για παραβίαση οποιουδήποτε όρου των προδιαγραφών. Το μόνο συμπέρασμα από όλα τα ενώπιον του Δικαστηρίου στοιχεία είναι ότι η προσφορά αυτή κρίθηκε εκτός προδιαγραφών, γιατί το ποσό της προσφοράς ήταν £260.000,-.

Το χαμηλό ποσό δεν θέτει την προσφορά εκτός των όρων των προδιαγραφών. Δεν αναφέρεται σε οποιοδήποτε μέρος ή σε οποιοδήποτε έγγραφο χαμηλότερο ή ανώτατο ποσό για τις προσφορές.

Η διαζευκτική προσφορά δεν εξετάστηκε στην ουσία, ούτε από το Τμήμα Δημοσίων Έργων, ούτε από το Συμβούλιο Προσφορών.

Με βάση όλα τα πιο πάνω, οι αιτητές δεν έχουν έννομο συμφέρον για την κύρια προσφορά τους, έχουν όμως έννομο συμφέρον για τη διαζευκτική προσφορά τους.

Οι λόγοι ακυρότητας που υποβλήθηκαν και αναπτύχθηκαν είναι:-

1. Παράλειψη δέουσας έρευνας.
2. Έλλειψη αιτιολογίας.
3. Πλημμελής άσκηση διακριτικής εξουσίας.

Είναι φανερό ότι, εκτός από το ποσό, καμιά έρευνα δεν έγινε για τη διαζευκτική προσφορά.

Έλλειψη αιτιολογίας αποτελεί παράβαση ουσιώδους τύπου.

Η αιτιολογία μιας διοικητικής πράξης αποτελεί την έκθεση των πραγματικών και νομικών λόγων που οδήγησαν τη διοίκηση στην απόφασή της, καθώς και παράθεση των κριτηρίων με βάση τα οποία άσκησε η

- διοίκηση τη διακριτική της ευχέρεια. Η αιτιολογία μπορεί να συμπληρώνεται από τα στοιχεία του φακέλου. Δεν είναι αναγκαίο να είναι μακροσκελής. Μπορεί να είναι και λακωνική, ανάλογα με την περίπτωση. Η
- 5 αιτιολογία συνδέεται άμεσα με τη νομική έκδοση και νομιμότητα της διοικητικής πράξης.

- Η αιτιολογία της ελεγχόμενης πράξης διακριτικής εξουσίας πρέπει να είναι διατυπωμένη με σαφήνεια. Είναι
- 10 σαφής, εφόσον αναφέρονται συγκεκριμένα τα στοιχεία στα οποία η διοίκηση στήριξε την ουσιαστική κρίση της, ειδικά για την κρινόμενη περίπτωση, σε τρόπο ώστε να είναι επικτός ο δικαστικός έλεγχος. Η σαφήνεια αυτή δεν είναι συνάρτηση της λεπτομέρειας, αρκεί η αιτιολογία να
- 15 είναι σαφής, έστω και περιληπτική, εφόσον τα επί μέρους στοιχεία υπάρχουν αναλυτικά στο φάκελο. Αιτιολογία που διατυπώνεται κατά γενικό και αόριστο τρόπο, ώστε να μην προκύπτει με ποια στοιχεία μορφώθηκε η κρίση ή
- 20 πρόκριση της διοίκησης, είναι αόριστη, γιατί ο Δικαστής δεν έχει στη διάθεσή του συγκεκριμένα στοιχεία επιδεικτικά δικανικής εκτίμησης και άσκησης του δικαστικού ελέγχου. Η αοριστία όμως καλύπτεται από τα στοιχεία του φακέλου όταν τα στοιχεία αυτά συμπληρώνουν την αοριστία, στην περίπτωση που το
- 25 σφάλμα περιορίζεται στη διατύπωση της αιτιολογίας - (Οικονόμου "Ο Δικαστικός Έλεγχος της Διακριτικής Εξουσίας", Έκδοση 1966, σελ. 235· *Pancyprian Federation of Labour (PEO) and 1. Board of Cinematograph Films Censors, 2. Minister of Interior of the Republic of Cyprus* (1965) 3 C.L.R. 27· *Nicolaides v. Municipality of Latsia* (1987) 3 C.L.R. 1496· *Κυπριακή Δημοκρατία και Άλλος v. Σταύρου Φιλίππιδη*, Αναθεωρητικές Εφέσεις Αρ. 862 και 863, (Απόφαση δόθηκε στις 14 Φεβρουαρίου, 1989)· *Δημήτριος Ορφανίδης και Άλλος v. Κυπριακής*
- 30 *Δημοκρατίας*, Υποθέσεις Αρ. 416/88 και 445/88, (Απόφαση δόθηκε στις 25 Ιουνίου, 1990)· *Σάββας Κ. Κλεάνθους v. Κυπριακής Δημοκρατίας*, Υπόθεση Αρ. 630/88, (Απόφαση δόθηκε στις 31 Ιουλίου, 1990)).

- 40 Η απόφαση αναφορικά με τη διαζευκτική προσφορά αιτητών είναι εντελώς αναιτιολόγητη.

Για τους πιο πάνω λόγους, η προσφυγή επιτυγχάνει και

Στυλιανίδης, Δ.   GEVO Ltd v. Δημοκρατίας κ.α.   (1992)

η προσβαλλόμενη απόφαση ακυρώνεται.

Καμιά διαταγή για έξοδα.

Η επίδικη απόφαση ακυρώνεται χωρίς έξοδα. 5